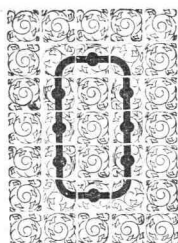

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙΝ.

α) Περιφρόνησις τῶν γυναικῶν.

Ἡ ἀρχαιοτάτοι Ἕλληνας, ὡς καὶ πᾶς λαὸς ἐν ἀπολιτεύτῳ καταστάσει διατελῶν, ἐθεώρουν τὰς γυναίκας ὡς ὄντα πολὺ ὑποδεέστερα τῶν ἀνδρῶν, καὶ τούτου ἕνεκα ἄξια περιφρονήσεως.

Εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς τοιαύτης περὶ τῶν γυναικῶν θεωρίας συνετέλει θεοδώριος ἢ παρατηρουμένη φυσικὴ ἀσθένεια τοῦ τε γυναικείου σώματος καὶ τοῦ γυναικείου πνεύματος. Τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως αὐτῶν καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἀνδρικής συναρθεύοντο καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες. Οὕτω βλέπομεν τὴν Ἰφιγένειαν ἐν Ταύροις μὲν λέγουσαν τὰ ἐξῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν Ὀρέστην·

« — ἀλλ' ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων

» θανὼν ποθεινός· τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ » (1).

Ἐν Αὐλίδι δὲ τὰδε πρὸς τὴν μητέρα Κλυταιμνήστραν ἀναβοῶσσαν·

« Εἰς γ' ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν μυρίων ὄρα β' φάος » (2).

Οἱ ἀρχαιοτάτοι Ἕλληνας παρεδέχοντο γελοίας τινας περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου δημιουργικῆς θεωρίας· ἤτοι τὸν μὲν ἄνδρα ἐθεώρουν ὡς τὸν μόνον δημιουργὸν τοῦ τέκνου, τὴν δὲ γυναῖκα ὡς ἀπλοῦν δοχεῖον, ἐν ᾧ παρακκαταίθεται τὸ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς προερχόμενον ζωογόνον στοιχεῖον. Ἡ δοξασία αὕτη ἐμφαίνεται σαφῶς ἐν τῷ ὑψηλῷ σεβασμῷ πρὸς τὴν θεὰν Ἀθηνᾶν, ἣτις τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς ὥφειλεν

(1) Εὐριπ. Ἰφ. ἐν Ταύροις σ'. 975.

(2) Εὐρ. Ἰφ. ἐν Αὐλ. 1374.

εἰς τὸν ἑαυτῆς πατέρα, τὸν γεννήσαντα αὐτὴν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ κερφα-
λῆς ἄνευ γυναικείας συνδρομῆς· διὸ ἀνακράζει ὁ Ἀπόλλων ἐν ταῖς
Εὐμενίσι τοῦ Αἰσχύλου·

«Οὐκ ἔστι μήτηρ ἢ κεκλημένου τέκνου
» Τοκεύς, τροφὸς δὲ κύματος νεοσπόρου·
· Τίκτει δ' ὁ θρώσκων, ἢ δ' ἄπερ ξένω ξένη
» Ἐσωσεν ἔρνος, οἴοι μὴ βλάψῃ Θεός.» ¹

Τὴν αὐτὴν γνώμην ἀποφαινεται καὶ ὁ Ὀρέστης, λέγων πρὸς τὸν
Τύνδαριν·

«πατὴρ μὲν ἐφύτευσέ με, σὴ δ' ἔτικτε παῖς,
» τὸ σπέρμ' ἄρουρα παραλαβοῦς' ἄλλου πάρα» ²

Ἐκ τῆς τοιαύτης περὶ γυναικῶν θεωρίας συμπεραζόμεν πῶσον εὐ-
τυχῆς ἐθεωρεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἡ οἰκογένεια ἐκείνη,
ἐν ἣ ἄρρεν τέκνον ἐγεννήτο καὶ μάλιστα ὅποτε ἐκινδύνευε νὰ ἐξα-
λειφθῇ ἢ ἐξ ἀρρένων γραμμῆ, συνεπιφέρουσα τὴν ἀπόσβεσιν τοῦ
οἰκογενειακοῦ ὀνόματος. Τούτου ἕνεκα βλέπομεν ὅτι μὲν Λάμπρος,
διέταξε τὴν σύζυγον αὐτοῦ Γαλάτειαν ἵνα φονεύσῃ τέκνον ἂν ἐγεν-
νᾶτο θῆλυ ³, ὁ δὲ πατὴρ τῆς ἐνδόξου Ἀταλάντης ἐξέθιχε τὴν θυ-
γατέρα αὐτοῦ εἰπών· « οὐ θυγατέρων, ἀλλ' ἀρρένων δεῖσθαι.» ⁴

6) Ἀποκλεισμός τῶν γυναικῶν.

Ἀπὸ τῶν χρόνων ἤδη τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας φαίνεται ἡ νεᾶνις
κεκλεισμένη ἐν τῷ γυναικωνίτῃ καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς μητρὸς
ἀνατρεφόμενη. Ἐκείθεν σπανίως ἐξήρχετο· ἐξερχομένη δὲ ἀπέφυγε
μετὰ μεγίστης προσοχῆς τὴν τῶν ἀνδρῶν συνάντησιν. Οὕτω βλέ-
πομεν ὅτι ἢ τοῦ Ἀλκινόου θυγάτηρ Νηυσικεῖα ἐξέρχεται μὲν τοῦ
οἴκου πρὸς πλῆσιν ἱματιῶν, συνοδεύεται ὅμως ὑπὸ θεραπεινίδων καὶ
ἐπιστρέφουσα εἰς τὴν πόλιν μεγίστην πρόνοιαν λαμβάνει ὅπως μὴ
φανεῖ ὑπ' ἀνδρῶν συνοδευομένη. Ἡ δὲ Ἀντιγόνη ἐν ταῖς Φοινίσ-
σαις τοῦ Εὐριπίδου παρίσταται μὲν ἐξερχομένη τοῦ γυναικωνίτου,

¹ Αἰσχύλ. Εὐμ. 658.

² Εὐριπ. Ὀρ. 540.

³ Νικανδρ. παρ' Ἀντωνίῳ Διβεράλῃ (συλλογῇ μεταμορφώσεων, 17).

⁴ Αἰλιαν. ποιη. ἱστορ. 13, 1.

ἀλλὰ μετὰ προηγουμένην παρὰ τῆς μητρὸς ἄδειαν καὶ ἐν συνοδίᾳ γέροντος, μεγάλην πρόνοιαν λαμβάνοντος ὅπως μηδένα ἢ νεάνις συναντήσῃ. ¹

Αἱ ὠκεανίδες Νύμφαι ἐν τῷ τοῦ Αἰσχύλου Προμηθεὶ αἰδοῦνται δημοσίᾳ φαινόμεναι καὶ μάλιστα ἀμελήσασαι τοῦ νὰ ὑποδεθῶσι ἕνεκα τῆς σπουδῆς τοῦ νὰ μάθωσι τὴν αἰτίαν τοῦ θορύβου, ὃν εἶχον ἀκούσει, ὅτε ὁ Προμηθεὺς εἰς τὸν βράχον ἐδεσμεύετο. ²

Αἱ μᾶλλον προβεβηκυῖαι κόραι καὶ αἱ ὑπανδροὶ γυναῖκες, εἶχον πλείονά τινα ἐλευθερίαν. Τοῦτο φαίνεται ἐκ τῆς ἀπαντσεως, ἣν, ἐν τῷ τοῦ Εὐριπίδου Ὀρέστη, δίδει τῇ Ἡλέκτρᾳ ἢ Ἐλένῃ. Αὕτη παρακινεῖ τὴν Ἡλέκτραν νὰ ἀπέλθῃ σπεύσουσα ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς Κλυταιμνήστρας· ἡ δὲ Ἡλέκτρα ἐρωτᾷ διατί δὲν πέμπει ἐκείνη πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους τούτου τὴν θυγατέρα αὐτῆς Ἐρμιόνην. Ἡ Ἐλένη ἀπαντᾷ, ὅτι ἡ Ἐρμιόνη, παρθένος οὔσα, δὲν δύναται νὰ ἐμφανισθῇ δημοσίᾳ ³. Ἡ δικαιολόγησις αὕτη ἀπευθυνομένη πρὸς τὴν Ἡλέκτραν, οὔσαν ἐπίσης παρθένον, ἤθελεν εἶσθαι γελοία, εἰμὴ ἡ Ἡλέκτρα ἦτο πεπεισμένη, ὅτι αὐτῇ, ἐξερχομένη, ἕνεκα τῆς μᾶλλον προβεβηκυῖας ἡλικίας, ὀλιγώτερον τῆς νεωτέρας Ἐρμιόνης προσέκρουεν εἰς τὸ πρέπον. Καὶ ὅμως ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐπῆνον τὰς οἴκοι διαμενούσας ὑπάνδρους γυναῖκας, ἀποδεικνύει, ὅτι ἐδύναντο αὐταὶ νὰ ἐξέλθωσιν, ἂν ἤθελον, μὴ ἐξερχόμεναι δὲ ἐπραττον τοῦτο οὐχὶ ἐξ ἀνάγκης, ἀλλὰ μᾶλλον ἕνεκα φόβου τοῦ μὴ προσκροῦσαι εἰς τὸ πρέπον, ὡς δηλοῦται καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς·

«γυναικὶ γὰρ σιγὴ τε καὶ τὸ σωφρονεῖν

» κάλλιστον, εἴσω δ' ἤσυχον μένειν δόμων». ⁴

καὶ

«ἐνδον μένουσαν τὴν γυναῖκα εἶναι χρεῶν

» ἐσθλήν· θύραζε δ' ἀξίαν τοῦ μηδενός.»

Ἵπῆρχον δὲ καὶ περιστάσεις, καθ' ἃς αἰγγυναϊκὲς ἐξήρχοντο μετὰ θάρρους δημοσίᾳ ἐμφανιζόμεναι καὶ δὴ ἐν ξυλλόγοις γυναικωποληθείσι, π. χ. ἐν καιρῷ τελετῶν, γάμων καὶ ἄλλων ἐπι-

1 Εὐριπ. Φοιν. 90.

2 134.

3 Ὀρέστ. 94. 108.

4 Εὐριπ. Ἡρακλειδ. 477.

σήμεων περιστάσεων ¹. Κατὰ τοὺς τραγικοὺς ποιητὰς ἐνεφραρίζοντο ἐνίοτε καὶ νεάνιδες, ἀλλὰ πάντοτε παρόντων καὶ τῶν γονέων, ἐν πανηγυρικαῖς τελεταῖς καὶ ἐστιάσεσι, γιγνομέναις ἐν τῷ ἀνδρῶν. ² Καθόλου πᾶσα γυνή, νέα ἢ προβεβηκυῖα, παρθένος ἢ ὑπανδρος, προνοουμένη τῆς ὑπολήψεως αὐτῆς, ἀπέφευγε τὰ ἀνδρικὰ βλέμματα, ἐμφραρίζομένη δὲ πρὸ τῶν ἀνδρῶν συνωδεύετο πάντοτε ὑπὸ γυναικῶν ἢ τῶν γονέων αὐτῆς. Οὕτως ἡ Πηνελόπη δὲν ἐμφραρίζεται εἰς τοὺς μνηστῆρας, εἰμὴ ἀναγκαζομένη καὶ συνοδευομένη ὑπὸ γυναικῶν ἴστατο δὲ πάντοτε ἐν ἀρκετῇ ἀποστάσει. ³ Ἡ Ἀνδρομάχη δὲν λησμονεῖ νὰ παραλάβῃ εἰς συνοδίαν δύο δμῶας, ἐξερχομένη μετὰ σπουδῆς, ὅπως μάθῃ τὴν αἰτίαν τοῦ τῆς Ἐκάβης κωκυτοῦ ⁴. Ἡ αὐτὴ Ἀνδρομάχη παρ' Εὐριπίδῃ μεταξὺ τῶν τῆς γυναικὸς καθηκόντων ὑπολογίζει τὸ οἶκοι παραμένειν καὶ τὸ σιγᾶν πρὸ τοῦ ἐαυτῆς ἀνδρός ⁵. Σημειωτέον, ὅτι οἱ καλῶς ἀνατεθραμμένοι ἄνδρες ἐσέβοντο τὴν τοιαύτην τῶν γυναικῶν συστολήν, καὶ ἀπέφευγον τὴν δημοσίαν αὐτῶν συνέντευξιν καὶ συνομιλίαν. ⁶

γ) Ὑποταγὴ τῶν γυναικῶν εἰς τοὺς ἄνδρας.

Ἡ τῶν γυναικῶν εἰς τοὺς ἄνδρας ὑποταγὴ ἢ μᾶλλον ἡ δουλεία ἦτο ἔμφυτος εἰς αὐτάς. Ἀπ' ἀρχῆς ὑπέικουσα ἡ γυνή εἰς τὴν θέλησιν τῶν ἐαυτῆς γονέων καὶ δὴ τοῦ πατρός, δὲν ἐγκατέλιπε τὴν δουλικὴν ταύτην κατάστασιν, εἰμὴ ὅτε μετέβαινεν εἰς ἐτέραν ἤτοι τὴν τοῦ συζύγου δουλείαν. Δὲν εἶναι δὲ διόλου δύσκολον νὰ ἐνοήσωμεν, ὅποια ἔπρεπε νὰ ἦναι ἡ κατάστασις τῆς ἐγγάμου γυναικός, ζώσης μετ' ἀνδρός, ὃν μόλις ἐγίνωσκε καὶ εἰς ὃν ἐπωλήθη, καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, καὶ ὅστις, ἀσχολούμενος ἀκαταπαύστως περὶ τὰς ἐκδρομὰς καὶ τὰς στρατιωτικὰς ἐκστρατείας, δὲν εἶχε οὔτε τὴν εὐκαιρίαν, οὔτε τὴν διάθεσιν τοῦ νὰ ζητῇ τὴν ἐαυτοῦ εὐδαιμονίαν

¹ Ἰλιάδ. Σ, 495. Εὐρ. Ἀλκ. 954. πρβλ. Ἀπολλ. Ρόδ. Α, 819.

² Αἰσχ. Ἀγ. 249. πρβλ. περὶ τῶν ὑπ' ἐλευθέρων γυναικῶν λουομένων ξένων. Ὀδυσσ. Γ, 464. Δ. 252.

³ Ὀδ. Α, 330.

⁴ Ἰλ. Χ, 450.

⁵ Τρωάδ. 640.

⁶ Εὐρ. Ἰφ. Αὐλ. 130. 834.

εἰς τὰ θέλητρα τοῦ οἰκιακοῦ βίου. ¹ «Ὅπως πεισθῶμεν ὅτι ἡ γυνὴ οὐδεμίαν εἶχεν ἀθηνάϊαν ἐπὶ τοῦ οἴκου τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, εἰμὴ μόνον ἐπὶ τῶν δούλων καὶ τῶν ἀνηλικίων τέκνων, ἀρκεῖ ν' ἀνταλογισθῶμεν, ὅτι αὐτὴ ἡ μήτηρ ὑπέκειτο εἰς τὸν υἱόν, ἀμὰ ἀνδρωθέντα. Τοῦτο γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ἀπειλητικῆς διαγωγῆς τοῦ Τηλεμάχου πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ Πηνελόπην κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ὀδυσσεως. Ὁ Τηλέμαχος εἶναι κύριος τῆς πατρικῆς οἰκίας, ἡ δὲ Πηνελόπη μηδὲν ἔχουσα ἐπ' αὐτῆς κυριότητος δικαίωμα, δύναται νὰ ἐγκυκταλείψῃ αὐτήν, ἀπερχομένη πρὸς νέους γάμους. ² Τὴν εἰς τοὺς συζύγους ὑπακοὴν τῶν γυναικῶν καθορῶμεν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ τῶν δικαιομάτων αὐτῶν ἐξασκήσει. Οὕτως ἡ Κλυταίμνηστρα, καίπερ δικαιομένη ὡς μήτηρ νὰ συνοδεύσῃ τὴν θυγατέρα αὐτῆς Ἰφιγένειαν κρατοῦσα τὴν γ α μ ἢ λ ι ο ν λ α μ π ά δ α, διατάσσεται παρὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἀγαμέμνωνος νὰ ὑπακούσῃ εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ, προτρύποντος αὐτήν ν' ἀπέλθῃ οἴκαδὲ καὶ ἐπιμεληθῇ τῶν τέκνων. ³

δ) Διάθεσις τῶν θυγατέρων ὑπὸ τῶν πατέρων.

Οἱ πατέρες ἐν Ἑλλάδι κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους διέθετον τὰς θυγατέρας αὐτῶν κατὰ τὸ δοκοῦν. Εἰς ἡλικίαν γάμου ἀφικομέναις ἐξέδιδον ἀνδρὶ ἢ πωλοῦντες αὐτάς ¹ ἢ παρέχοντες ὡς ἄθλον ἐκπληρωθείσης ὑποσχέσεως, ἢ ἐπιδειχθείσης ἀνδρείας καὶ ἐπιδεξιότητος. Ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν αἱ ιδιότητες αὗται ἐξησφάλιζον τὰ πολυτιμότερα συμφέροντα, δὲν εἶναι διόλου θαυμαστόν, ἂν αὗται εἶχον ἐπιρροὴν τινα ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς, ἣν ὤφειλε νὰ κάμῃ ὁ πατήρ, τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἀνδρὶ μέλλων ἐκδοῦναι. Ὁ Νηλεὺς ὑπισχνεῖται τὴν ἐκυτοῦ θυγατέρα εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐκ φυλάκης ἤθελεν ἐξελάσει τὰς βοῦς τοῦ Ἰφίκλου. ² Ὁ Πελεΐας συμφωνεῖ νὰ ἐκδώσῃ τὴν ἀξιέριστον Ἀλκίηστιν εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε κατορθώσαι νὰ ζεύξῃ εἰς τὸ αὐτὸ ἔρμα λέοντα καὶ κάπρον. ³ Τὴν

¹ Ἡσίοδ. ἔργ. Ἡμ. 521. Σοφ. Τραχ. 149.

² Ὀμήρ. Ὀδ. φ. 115.

³ Εὐρ. Ἰφιγ. ἐν Αἰλ. 728—741. Πρβλ. καὶ Μήδ. 1026.

⁴ Ἀριστοτ. Πολ. 2, 6, Ἰλ. II, 190. Ὀδυσ. Ζ, 159.

⁵ Ὀδ. Δ, 287.

⁶ Ἀπολλοδ. 1, 9. 15. Πρβλ. Εὐστ. εἰς Ὀμ. 247.

Ἰόλην, τὴν τοῦ Εὐρύτου θυγατέρα, οὐδεὶς δύναται νὰ νυμφευθῆ, ὅστις δὲν ἤθελε νικήσει τὸν πατέρα Εὐρύτου καὶ τοὺς υἱοὺς εἰς τὴν τοξικίην. ¹ Καὶ ὁ Ἰακρός ὑπισχνεῖται τὴν ἐξυτοῦ ὠραίαν θυγατέρα, τὴν Πηνελόπην, εἰς ἐκείνον ἐκ τῶν ἐραστῶν, ὅστις ἤθελε νικήσει τοὺς ἄλλους δρόμῳ. ² Ἦδη πρὸ τοῦ Ἰακροῦ εἶχε δεῖξει τὸ τοιοῦτο παράδειγμα ὁ Δαναός, ἀλλ' ὁ σκοπὸς αὐτοῦ ἦτο διάφορος, διότι μετὰ τὸν φόνον τῶν τοῦ Αἰγύπτου υἱῶν οὐδεὶς ἤθελε νὰ νυμφευθῆ τὰς τοῦ Δαναοῦ θυγατέρας, ὅθεν, ὅπως τούτων ἀπαλλαγῆ, μετεχειρίσθη τέχνασμα τι· ἐσύστησε δηλαδὴ γυμνικὸν ἀγῶνα καὶ εἰς τὸν νικητὴν ἔδιδε τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐκλέξῃ ἢν ἂν θέλῃ ἐκ τῶν θυγατέρων. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Δαναός ἠνγκάζθη πολλάκις νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ πείραγμα τοῦτο κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν θυγατέρων του. ³ Πολὺ ἐπικινδυνωτέρα ἦτο ἡ τοῦ Οἰνόμαου συνθήκη. Οὗτος ἔχων μονογενῆ κόρην τὴν Ἰπποδάμειαν, καὶ φοβούμενος μήποτε κατὰ τὸν χρησμὸν φονευθῆ ὑπὸ τοῦ γαμβροῦτου, δὲν ἤθελενὰ ὑπανδρεύσῃ αὐτήν, εἰμὴ μετ' ἐκείνου, ὅστις, ἤθελε τὸν νικήσει εἰς ἵπποδρόμιον· ἐνόμιζε δέ, πεποισῶς εἰς τὴν ταχύτητα τῶν ἵππων καὶ τὴν ἐξυτοῦ ἐπιτηδεϊότητα, ὅτι οὐδεὶς ἤθελε νικήσει αὐτόν. Κατὰ Πausανίαν δέκα ὀκτῶ ἐκ τῶν μνηστήρων νικήσας ἐφόνευσεν ὁ Οἰνόμαος. ⁴ Ἡ δὲ δωροδοκία τοῦ Μυρτίλου, δι' ἧς ἐνίκησε τὸν Οἰνόμαον ὁ Πέλοψ, φέρει οὐχ' ἥττον τὸν τύπον τοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὁ Εὐήκος, πατὴρ τῆς Μαρπύσης, μετεχειρίσθη τὸν αὐτὸν τρόπον πρὸς τοὺς μνηστῆρας τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, καὶ, ὡς διηγοῦνται, ἐξέσθηκε πρὸ τοῦ ἀνακτόρου τὰς κεφαλὰς πάντων, ὅσους ἐκ τῶν μνηστήρων νικῶν ἐφόνευσεν πρὸς ἀποτροπὴν τῶν λοιπῶν. ⁵ Ἐντεῦθεν βλέπομεν, ὅτι οἱ πατέρες ἐν ταῖς ἀγρίαις αὐτῶν ἀπαιτήσεσι δὲν ἐκινουῦντο ὑπὸ τοῦ πόθου τοῦ ν' ἀποκτήσωσι ἄξιόν τινα γαμβρόν, ἀλλὰ τὸν ἀντικτὸν μετεχειρίζοντο ταῦτα τὰ μέσα διὰ νὰ ἐμποδίσωσι

1 Ἀπολλ. 2, 6—1.

2 Πaus. 3, 12, 2.

3 Πaus. αὐτόθι. Ἀπολλοδ. 2, 1. 4. Πρβλ. καὶ Πιν. Πυθ. 9, 183—220.

4 Πaus. 6, 21, 6, 7. Πρβλ. Σχολ. Πινδ. (Ἰολ. 1. 114, 127).

5 Σχ. Ὀμ. (Ἰλ. 1.553). Παρόμοιά τινα ἀναφέρονται καὶ περὶ τῆς Πηλλήνης, θυγατρὸς τοῦ Σίθωνος, βασιλέως τῶν Θρακῶν. (Κοιντ. 10). εἰς Λυκ. 583. Παρθεν. Ἐρωτ. 6.

μετ' αἰτίας τινός τὸν γάμον τῶν θυγατέρων αὐτῶν. Παράδειγμα τελείου δεσποτισμοῦ πατὴρ πρὸς θυγατέρας, παρέχει ἡ ἱστορία τοῦ Θεσπίου, βασιλέως τῶν Θεσπιῶν ξενίζοντος τὸν Ἡρακλέα. ¹

ε) Αὐστηρότης τῶν πατέρων πρὸς τὰς θυγατέρας.

Γνωρίζοντες ἤδη τὴν τύχην τῶν ἀθῶων νεανίδων, εὐκόλως δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν, ὅποια ὤφειλε νὰ ἦναι ἡ κατάστασις ἐκείνων, αἰτινες, μὴ θέλουσαι νὰ ἐξαρτᾶται ἡ αὐτὰς ἀφορῶσα ὑπόθεσις ἐκ τῆς μᾶλλον ἢ ἥττον μείζονος τῶν μνηστήρων εὐκινήσιος, ἐπιτηδειότητος ἢ ἀνδρίας, ἐτόλμων νὰ ἐκλέξωσιν αὐταὶ τοὺς ἐαυτῶν συζύγους, ἢ ἐκείνων, αἰτινες, μὴ δυνάμεναι διὰ νομίμου τρόπου νὰ ἱκανοποιήσωσι τὴν κλίσειν αὐτῶν, ἐπελκνῆνοντο τῶν πρὸς τοὺς συζύγους καθηκόντων ἢ τῆς τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν τιμῆς. Τὰς εἰς ἐγκλημά τι περιπιπτούσας ἢ ὡς ἐγκληματικὰς θεωρουμένας θυγατέρας παρέδιδον οἱ πατέρες εἰς βέβαιον θάνατον ², ἢ ἐπώλουν αὐτὰς ὡς δούλας ³. Ὁ Ἰππῆνοος ἐξάπεστειλε τὴν ἐαυτοῦ θυγατέρα Περίβοιαν, ἐπιλαθομένην τῶν τῆς τιμῆς καθηκόντων, πρὸς τὸν Οἰνέα, διατάσων αὐτὸν νὰ φονεύσῃ αὐτήν· ἀλλ' ὁ Οἰνεὺς εὐτυχῶς γυναικὸς δεόμενος ἔγημε, καίπερ ἔγκυον, τὴν ὠραίαν Περίβοιαν παρὰ τὴν τοῦ πατρὸς διαταγὴν ⁴. Ἡ παράδοσις αὕτη χρησιμεύει ὡς παράδειγμα αὐθαιρέσιος καὶ ἐλλείψεως φιλοφροσύνης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἥρωσιν.

Ὁ Κρότωπος ἐφόνευσε τὴν θυγατέρα του Ψαμάθην, μαθὼν ὅτι ἔτεκε τέκνον ἐκ παρανόμου ἔρωτος ⁵. Πολυμήλη ἡ τοῦ Αἰόλου θυγάτηρ ἤθελεν ἐπίσης φονευθῆ διὰ τὸν πρὸς τὸν Ὀδυσσεά αὐτῆς ἔρωτα, εἰμὴ διὰ τῶν δεήσεων ἔσωζεν αὐτήν ὁ ἀδελφὸς ⁶. Ὁ Ἀλκιμέδων ἐξέθηκε τὴν ἐαυτοῦ θυγατέρα Φιλλῶ ἐπὶ τινος ὄρους εἰς βορὰν τῶν ἀγρίων θηρίων μετὰ τοῦ τέκνου αὐτῆς, ὅπερ ἐκ τοῦ

1 Ἀπολλοδ. 2, 4, 10.

2 Ἡροδ. 4, 154.

3 Ἀπολλοδ. 2, 7, 4 Διοδ. Σικ. 1,278. Πaus. 8, 48. 5.

4 Διοδ. Σικ. 1,280.

5 Κον. 9. Πaus. 1,43,7.

6 Παρθ. Ἐρωτ. 2.

Ἡρακλέους εἶχε γεννήσει ¹. Ὁ Ἀκρίσιος ἐκ φόβου ἔκλεισε τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Δανάην μετὰ τοῦ τέκνου αὐτῆς, τοῦ ἐνδόξου Περσέως, εἰς τινὰ λάρνακα, ἣν ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν ². Ὁμοίως ποιῆς ἔτυχε καὶ ἡ ἀτυχῆς Ροιῶ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς Σταφύλου. Αἱ δὲ ἀδελφαὶ αὐτῆς Μολπαδία καὶ Παρθένος ἔρριφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν³, φοβηθεῖσαι τὴν ὀργὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν διὰ τὴν ἀπόλειαν τοῦ τρυγηθέντος οἴνου, ὃν χοῖροί τινες ἔχυσαν ἐκ τῶν πίθων, αὐτῶν κοιμωμένων ⁴. Παράδειγμα φρικαλέας βαρβαρότητος παρέχει ἡ ἱστορία τοῦ Ἐχέτου, βασιλέως τῆς Ἡπείρου, ὅστις πρὸς τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ κακουργήμασι ⁵ καὶ τῆς ἑαυτοῦ θυγατρὸς ἐξώλωνιός ὁ Ῥόδιος λίαν καλῶς ἐτήρησε τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, εἰς ἣν ἀνάγεται τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐποποιίας αὐτοῦ, παρεισάγων τὴν τοῦ Ἀλκινόου γυναῖκα Ἀρήτην ἱκετεύουσαν τὸν ἄνδρα αὐτῆς θεμῶς, ὅπως ὑπερασπίσῃ τὴν Μήδειαν κατὰ τῆς πατρικῆς ὀργῆς, καὶ παριστῶσαν τὴν τῶν πατέρων σκληρότητα ὡς γενικὸν τινὰ κανόνα ⁷:

«λίην γὰρ δύσζηλοι ἐῆς ἐπὶ παισὶ τοκῆες».

Ὁ Ἀλκίνοος ἀποποιεῖται νὰ βοηθήσῃ τὴν Μήδειαν πρὶν γίνῃ τῷ Ἰάσονος γυνή· τοῦτο δὲ λίαν συμφωνεῖ μετὰ τοῦ πνεύματος αὐτῆς τῆς ἐποχῆς. Ἡ Μήδεια παρθένος εἰσέτι οὕσα ἀνῆκεν εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ πατρὸς, ὑπανδρὸς δὲ γενομένη μετέβαινεν εἰς τὴν τοῦ ἀνδρός.

στ') Διαγωγή πρὸς τὰς ξένας γυναῖκας.

Ἐκ τῆς θεωρίας καὶ ὑπολήψεως, ἣν οἱ ἀρχαιότατοι Ἕλληνες εἶχον περὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν γυναικῶν καὶ θυγατέρων καὶ ἐκ τῆς διαγωγῆς, ἣν ἐδείκνυσον πρὸς αὐτάς, δυνάμεθα εὐκόλως νὰ συμπε-

¹ Πaus. 8, 12. 2.

² Ἀπολλοδ. 2. 4. 1.

³ Ἀπολλοδ. 6, 4. I.

⁴ Διοδ. Σικ. 5, 634 (=1,379).

⁵ Ὁμ. Ὀδ. Σ. 85.

⁶ Ἀπολλ. Ῥόδ. Ἀργ. 4. 1093.

⁷ Ἀύτ. 1089

ράνωμεν πόσον εὐτελεῖς ἐθεώρουν τὰς ξένας γυναῖκας καὶ πόσον περιφρονητικῶς ἐφέροντο πρὸς αὐτάς καὶ ἰδίως τὰς αἰχμαλωτιζομένας. Αἱ γυναῖκες αὗται, οἰκιδήποτε καὶ ἂν ἦσαν ἐθεωροῦντο πάντοτε ὡς μέρος τῶν λαφύρων. Μετεχειρίζοντο ταύτας οἱ κτήτορες ὡς δούλας, ἀπῆτουν παρ' αὐτῶν ὑπηρεσίας εὐτελεστάτας καὶ ἀτιμοτάτας, ἀντήλλασσον ἀμοιβαίως, ἐξέθετον ὡς βραβεῖον τῶν δημοσίων ἀγώνων, συνεξομοιουμένας τοῖς ἵπποις, τοῖς θουσί καὶ τοῖς τρίποσιν, ἐνίοτε ὅμως καὶ ἐλησμόνουν ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῶν τὰς ἀηδίας τῆς πολυχρονίου ἀπὸ τῆς οἰκογενείας αὐτῶν ἀπουσίας καὶ ἐγλύκαινον τὴν τραχύτητα μακροῦς τινος καὶ ἐπιπόνου ἐκστρατείας.¹

Ἀθήνησι 17 Ὀκτωβρίου 1884.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Κ. ΣΠΑΘΑΚΗΣ

Ἐν ἐλάστω ἀνθρώπῳ ἐνυπάρχει, ὁ Ὄφις, ἡ Εὐα, καὶ ὁ Ἀδάμ. Ὁ Ὄφις εἶναι ἡ αἰσθησις καὶ ἡ φύσις, ἡ Εὐα ἡ σαρκικὴ ὄρεξις, καὶ ὁ Ἀδάμ ὁ λόγος. Ἡ φύσις ἐμβάλλει ἡμᾶς συνεχῶς εἰς πειρασμόν, ἡ σαρκικὴ ὄρμη συνήθως ἐκτείνεται, ἀλλὰ τὸ ἀμάρτημα δὲν τελειοῦται ἂν μὴ ὁ λόγος δὲν συναινέσῃ. Ἀφῶμεν λοιπὸν τὸν Ὄφιν καὶ τὴν Εὐαν ἀφοῦ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν αὐτούς, ἀλλὰ συνάμα, δεηθῶμεν τοῦ Κυρίου, ὅπως ἡ χάρις αὐτοῦ ἐνδυναμώσῃ ἡμῖν τοσοῦτον τὸν Ἀδάμ, ὥστε, νὰ μένη νικητῆς, ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστός, νικηφόρος, δεσπόζῃ ἐσκαί ἐφ' ἡμῶν.

(DE SAINT AUGUSTIN) 1884.

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ ΒΑΣΑΜΑΚΗ

¹ Ἰλ. Ψ, 702.